

Sygn. akt V CZ 26/15

POSTANOWIENIE

Dnia 3 czerwca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk (przewodniczący)

SSN Maria Szulc

SSN Karol Weitz (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku M. K. i A. K.

przy uczestnictwie Ad. K. i T. Spółki Akcyjnej

w K.

o ustanowienie służebności przesyłu,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 3 czerwca 2015 r.,

zażalenia uczestnika postępowania T. Spółki Akcyjnej

w K.

na postanowienie Sądu Okręgowego w G.

z dnia 28 stycznia 2015 r.,

**oddala zażalenie i pozostawia rozstrzygnięcie o kosztach
postępowania zażaleniowego w orzeczeniu kończącym
postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

A. K. i M. K. wnioskowali o ustanowienie za wynagrodzeniem służebności przesyłu na nieruchomości stanowiącej ich współwłasność, położonej w R. przy ulicy S. [...], oznaczonej jako działka nr 100, o obszarze 0,0583 ha, dla której Sąd Rejonowy w R., Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o nr KW [...], na rzecz V. Spółka Akcyjna – właściciela urządzeń przesyłowych służących do doprowadzania energii elektrycznej, przebiegających przez przedmiotową nieruchomość. Służebność miała być ustalona w wielkości strefy ochronnej wyliczonej na 380 m² i przebiegać wzdłuż linii WN o napięciu znamionowym 110 kV i natężeniu 1 kV/m pasem o szerokości po 19 metrów z każdej strony linii. W toku postępowania na miejsce V. Spółka Akcyjna wstąpiła T. Spółka Akcyjna w K. (dalej jako T.), zaś udział w postępowaniu zgłosiła Ad. K., córka wnioskodawców, która nabyła od nich nieruchomość, na której miała być ustanowiona służebność.

Sąd Rejonowy w R. postanowieniem z dnia 4 grudnia 2013 r. ustanowił za wynagrodzeniem służebność przesyłu na przedmiotowej nieruchomości uczestniczki Ad. K. na rzecz T. – właściciela urządzeń przesyłowych służących do doprowadzania energii elektrycznej w postaci napowietrznej sieci wysokiego napięcia o napięciu znamionowym 110 kV, zgodnie z mapą geodezyjną stanowiącą załącznik nr 2 do opinii biegłego z zakresu geodezji i kartografii z dnia 23 października 2012 r., będącą integralną częścią postanowienia, przyjmując, że służebność obejmuje pas gruntu o szerokości 13,4 (trzynaście i 4/10) m, położony w zachodniej części nieruchomości, zajmujący powierzchnię 198 (sto dziewięćdziesiąt osiem) m². W postanowieniu z dnia 4 grudnia 2013 r. Sąd zasądził również na rzecz uczestniczki Ad. K. od T. kwotę 11 632,00 zł tytułem wynagrodzenia za ustanowienie służebności. W pozostałym zakresie wniosek został oddalony.

Na skutek apelacji T. Sąd Okręgowy w G. postanowieniem z dnia 28 stycznia 2015 r. uchylił zaskarżone postanowienie Sądu Rejonowego w R. z dnia 4 grudnia 2013 r. i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy za trafny uznał jeden z zarzutów podniesionych w apelacji, dotyczący naruszenia art. 516 w zw. z art. 325 k.p.c. i art. 305¹ k.c. Naruszenie to polegało na tym, że w sentencji postanowienia z dnia 4 grudnia 2013 r. nie oznaczono zakresu korzystania przez uprawnionego z nieruchomości obciążonej, tj. czynności, które może on wykonywać w ramach przysługującej mu służebności przesytu. W ocenie Sądu drugiej instancji, uchybienie to wynikało z tego, że zakres uprawnień, jakie miałyby przysługiwać T., nie został określony we wniosku o ustanowienie służebności. Tymczasem dokładne określenie żądania wniosku ma kardynalne znaczenie dla prawidłowego rozpoznania sprawy, gdyż wyznacza ono kognicję sądu. Nieprecyzyjne określenie żądania może w konsekwencji doprowadzić do nieustalenia istoty sprawy i do jej nierozpoznania. Służebność przesytu obejmuje prawo do korzystania z nieruchomości obciążonej w oznaczonym zakresie (art. 305¹ k.c.). Postanowienie sądu uwzględniające wnioski o jej ustanowienie w każdym wypadku wymaga wypełnienia orzeczenia indywidualną treścią, uwzględniającą tzw. czynny charakter służebności. Zaskarżone postanowienie z dnia 4 grudnia 2013 r. nie spełnia tych wymagań, co oznacza, że Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy (art. 386 § 4 k.p.c.). Przy ponownym rozpoznawaniu sprawy Sąd ten powinien wezwać uczestniczkę Ad. K. bądź wnioskodawców do tego, aby sprecyzowali wniosek przez wskazanie uprawnień składających się na służebność, która ma być ustanowiona na rzecz T.

Zażalenie na postanowienie z dnia 28 stycznia 2015 r. złożył T. Zarzucił naruszenie art. 386 § 4 w zw. z art. 108 § 2 i art. 13 § 2 k.p.c. Wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i zmianę postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 4 grudnia 2013 r. przez oddalenie wniosku o ustanowienie służebności, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w G. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rozpoznając zażalenie, o którym mowa w art. 394¹ § 1¹ k.p.c., Sąd Najwyższy – badając, czy wystąpiła przesłanka uchylenia zaskarżonego wyroku polegająca na nierozpoznaniu istoty sprawy przez Sąd pierwszej instancji (art. 386 § 4 k.p.c.) – ogranicza się do oceny, czy przyjęte przez Sąd drugiej instancji

okoliczności dają się zakwalifikować do zakresu tej przesłanki, nie wnika zaś w merytoryczne podłoże sprawy (por. np. postanowienia Sąd Najwyższego z dnia 7 listopada 2012 r., IV CZ 147/12, OSNC 2013, nr 3, poz. 41 i z dnia 28 listopada 2012 r., III CZ 77/12, OSNC 2013, nr 4, poz. 54). W związku z tym jakiegokolwiek zarzuty w zażaleniu odnoszące się nie do przesłanki określonej w art. 386 § 4 k.p.c., lecz do meritum sprawy, nie mogą odnieść skutku.

Sąd Okręgowy trafnie przyjął, że nie można mówić o ustaleniu istoty sprawy, a tym samym o jej rozpoznaniu w sprawie o ustanowienie służebności przesyłu (art. 386 § 4 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.) w sytuacji, w której wniosek o wszczęcie postępowania nie określał tego, na czym konkretnie miałyby polegać czynności, które – w wykonaniu służebności – mógłby podejmować na obciążonej nieruchomości uprawniony, a Sąd pierwszej instancji mimo to wniosek ten uwzględnił i orzekł o ustanowieniu służebności nie określając uprawnień podmiotu, na rzecz którego służebność została ustanowiona (por. także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2014 r., V CZ 34/14, nie publ.).

Z tych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 i art. 13 § 2 oraz art. 108 § 2 w zw. z art. 394¹ § 3 i art. 398²¹ i art. 13 § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji.